

Scoala fiind singurul mijloc de cultură și învățare a surdo-mușilor și încă mai mult singurul lor mijloc de contact cu viața reală, este necesar ca toți surdo-mușii, mai mult decât cei normali să învețe a citi și scrie.

Da i atunci posibilitate, vouă celor ce vă stă în putință, și ajutați-i căci faceți cel mai mare act de umanitate învățând pe toți surdo-mușii caște.

UNICUL ORGAN PEDAGOGIC AL SURDO-MUȘILOR DIN ȚARĂ

Director: V. DIMITRIU-LEORDA || Redacția: Str. D-r. ION ATANASIU No. 1 București 6

I. G. DUCA

Odiosul atentat la viața primului ministru I. G. Duca, a produs adâncă consternare și în rândurile surdo-mușilor. Această societate de oameni tăcuți, care n'are auzul, dar în schimb calitatea de aș forma convingerile din observațiile proprii directe, simțind într'adevăr sincer iubire pentru cei merițoși și ură revoltătoare pentru mișei — uciderea lui I. G. Duca i-a revoltat până la extrem.

Nu ne putem explica rațiunea crimei asupra unui om bun, care și-a sacrificat întreaga viață numai binelui obștesc, cum a fost I. G. Duca. Se vede că trăim timpuri de adevărat blestem, când destrăbălarea și sălbătăcia trece peste orice porne morală. Fiară să fi fost criminalul și chiar mai mult decât o fiară și tot nu s'ar fi încumetat să răpească viața aceluia, care a făcut numai bine. Până

Trandafirul alb

de Sylvia D.-Leorda

La mănăstirea maicelor zidită și închinată hramului Adormirii Maicei Domnului, de către un înaintaș al Marelui Domn Ștefan, situată la poalele cetății Sucevei, pe o coastă de deal, între cetate și stupăriile lui Iașco a cărui bisericuță datează până în zilele noastre, la această mănăstire există o legendă.

În noaptea Sf. Vasile, maicile toate privegheau în biserică și care din ele găsea în strana pe care o ocupa, un trandafir alb, era credința că aceleia îi era hărăzit să treacă în lumea de veci, în acel an. Trandafirul era semnul păcii și al iertării și înainte de a se topi ultima zăpadă, fericita era deja sub glie.

Se întâmplă că la acea mănăstire se pripășise, adusă nu se știe de unde, o mândreță de fată frumoasă, care nu avea alta să-i semene. Nimeni nu știa mai mult, decât că Maica Stariță fusese chemată la Curte, în mare taină și că la întoarcere o aduse, într'un chervan domnesc.

Starița o creștea cu mare grijă și spre uimirea tuturor la vârsta de 16 ani o călugări.

Copila era așa de deșteaptă că uimise cu răspunsurile și pe Ștefan Vodă al Moldovei, care în vremurile liniștite, trecea spre pădurea Dragomirnei, să bea apă proaspătă de la Fântâna Doamnei și care poștea în trecere.

Într-o toamnă Suceavă era bântuită de o boală grozavă, care secera lumea pe capete iar cine scăpa rămânea neom toată viața. Astfel această boală ajunsese și la mănăstire lovind-o și pe tânăra noastră călugăriță. După două luni de zăcut, se sculă din patul suferinței, lipsită de grai și de auz.

De atunci tânăra călugăriță, în rugăciunile ei zilnice adresate lui Dumnezeu adăoga și dorința ca în noaptea de Sf. Vasile, ea să fie aleasa, să găsească trandafirul alb.

Trecea zi după zi, fără nici o schimbare, când într-o zi, văzu trecând pe lângă mănăstire, alaiul domnesc care se îndreptă spre pădurea de tei a Mitocului Dragomirnei, unde obișnuia Vodă și sucevenii, să sărbătorească venirea verei, de Rusalii, mâncând pe iarbă verde și bănd apă dela Fântâna Doamnei.

Alaiul domnesc era așa de frumos în hainele de sărbătoare și de o veselie pe care măicuței noastre nu-i fusese dat să vadă încă și-și dădu seamă nenorocita cu toată înfirmitatea sa că tot mai poștă gâsi o mulțumire în viață.

De atunci măicuța nu mai pomenea în rugile ei de trandafirul alb, gâsind zi cu zi viața mai plăcută în mica ei chilie.

Sosi și seara de Sf. Vasile. Maicile treceau în convoi lung, rând pe rând, fiecare așezându-se în strana ei, pentru priveghe.

Când veni și măicuța să se

Ungurii își fac de cap singuri

de C. PRETORIAN

Curentele antagoniste ale vieții publice dela războiul mondial încoace au ajuns să sfârșească cu așa zisa propagandă revizionistă. Ungurii, care își fac de cap singuri, văzându-se limitați la propriile lor granițe etnice, duc astăzi o campanie înverșunată pentru revizuirea tratatelor de pace. În toate țările din apusul Europei ei au organizat anume echipe de propagandă care scornesc fel de fel de neadevăruri, ponegrindu-ne pe noi românii, că suntem niște hoți, că le-am răpit pe nedrept partea cea mai frumoasă a țării lor, Ardealul. Insași contele Bethlen, primul ministru al lor, a afirmat la Londra că poporul român n'are drepturi strămoșești asupra Transilvaniei. Că noi Românii am fi apărut în această regiune după năvălirea Ungurilor, și ca urmare, lor li se cuvenea Ardealul.

Străinii, care nu cunosc trecutul adevărat al Românilor, în urma propagandei mincinoase dusă de Unguri, au început să creadă că această ar avea dreptate. Astfel am văzut cum 168 de deputați englezi — induși în eroare — au aderat la revizuirea tratatului de pace dela Trianon.

Pe noi prea puțin ne in-

teresează campania deșu-chiată a Ungurilor. Pot ei să ne vorbească de rău până li se vor lărgi gurile la urechi și să se bată cu pumnii în piept până vor înnebuni Manifestele mincinoase răspândite prin vagoanele trenurilor și restaurantele din țările din Apus, noi le trecem cu indiferență la locul de merit.

Chiar presupunând că Ungurii vor reuși să convertească cât mai mulți străini, să-i facă să adere la revizuirea tratatelor de pace, să poftescă atunci să vie peste noi să-și revendice — cum zic ei — drepturile asupra Transilvaniei. Ei știu că azi stau gata să se sacrifice 18 milioane de români! Noi suntem toți uniți și nu vom ceda un pumn de pământ pentru nimic în lume, căci e dreptul nostru cucerit după atâtea veacuri de jefte și suferințe.

Dar pentru a lămurii opinia publică despre adevăr și a pune la locul lor Ungurii mincinoși și bârfitori, avem datoria să nu stăm pasivi și să luminăm prin documente popoarele, pentru a vedea fiecare de partea cui este dreptatea. D. Stelian Popescu, directorul

(Continuare în pag. II-a)

RUGĂCIUNE

I

Redă-mi iar aurora întâiei mele zile,
Redă-mi tot ce iubirea din viață mi-a răpit,
A-tot-puternic Tată, întoarce acele zile,
Pe care scris-a timpul că le-am copilarit.

II

Redă-mi iar pacea scumpă și dulce peste fire,
Viața fără grijă și anii ce s'au dus,
Redă-mi! Și pierde'n haos a patimii iubire,
Ce-a stins copilaria cu amorul ei apus.

III

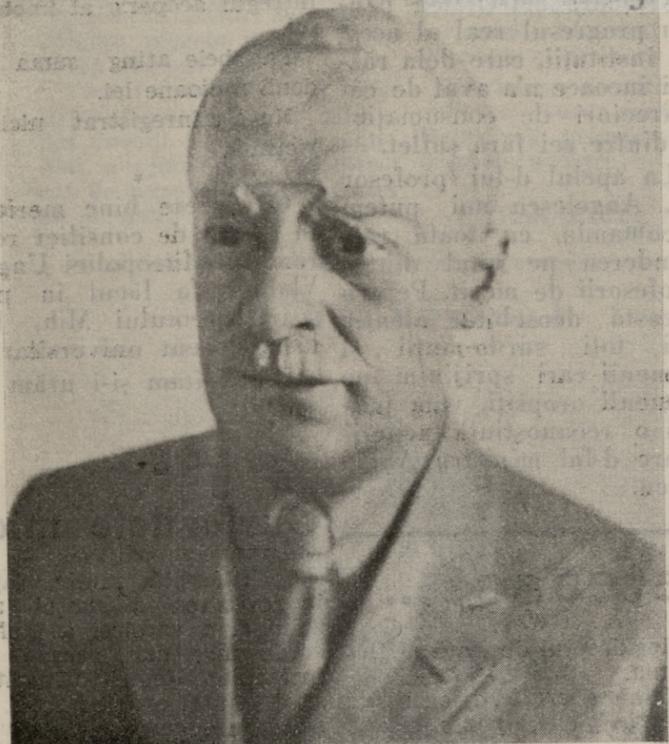
Fă să mai pot odată să mă revăd iar, Sfinte!
Copilul inocenții și-al gândului senin,
Să-mi las naivitatea cu chipul ei s'alinte
Și sufletul s'admire limanul cel divin.

VI

Ce dulce e viața când gându-mi se cufundă
Și sufletul se pierde în dor nemărginit!...
Ce trist e când cu lacrimi durerile-mi inundă
Noianele simțirii și visul ce-am iubit!...

V

Redă-mi iar aurora întâiei mele zile
Redă-mi tot ce iubirea din viață mi-a răpit,
Redă-mi iar fericirea ce umple acele zile
Pe care scris-a timpul că le-am copilarit,

I. G. DUCA

Bust mărime naturală de sculptorul V. Dimitriu Leorda

Căci I. G. Duca a fost mare și iubit nu numai de lumea cealaltă, ci și de surdo-muși. El a fost singurul ministru al țării noastre până acum, care a privit cu atenție și s'a interesat de aproape de soarta surdo-mușilor.

În timpul scurt, când a fost ministru al instrucțiunii, în 1916, I. G. Duca a pașit pragul școlii surdo-mușilor din Focșani, a cercetat cu deamănuntul starea acestora și a îngrijit de copiii surdo-muși în tocmai ca un părinte. De aceea durerea pierderii acestui mare om ne-a mișcat profund, cu atât mai mult că uciderea lui a fost mai mult decât mișească.

și uciderea lui Hristos pe cruce și-a avut explicația, dar a acestui om n'o putem înțelege astfel, decât că cel ce a comis crima este un criminal nebun.

Când stai și gândești: ce dureroasă, plină de sânge și de nelegiuire este calea ce urmează criminalii! Cât de fără de milă, — fără de judecată și înfiorătoare este domnia instinctelor bestiale și a neștiinței!

Cei ce comit asemenea fapte, ar trebui suprimați fără un sentiment de milă.

V. DIMITRIU-LEORDA

— X O X —

(Continuare în pag. II-a)

Ungurii își fac de cap singuri

(Urmare din pag. I-a)

celui mai mare ziar românesc, „Universul”, a făcut o faptă patriotică, înființând „Liga Antirevizionistă”. Avem datorită să ne strângem toți în jurul acestei asociații și într'un ecou să răspundem Ungurilor, să ne audă întreaga omenire.

Căci tot ceace răspândesc Ungurii se întemeiază numai pe minciuni ticluite anume pentru a înșela buna credință a omenirii.

Există atâtea documente chiar în istoria lor, că atunci când s'au așezat în Pustă, nu noi Românii eram nomazi, săraci și primitivi, cum a susținut contele Bethlen în conferința dela Londra. Când Ungurii s'au așezat pe pământul Ungariei de azi, noi aveam pe atunci în Transilvania așezăminte trainice de cultură. La umbra acestora a încolțit și crescut civilizația și cultura lor.

Apoi nu pot să conteste adevărul că n'au fost creștinați întâi de Români.

Datorită trăinicieii rasei daco-romane și a creștinismului adânc născut în popor odată cu plămădirea lui, Românii au reușit să întemeieze un început de cultură medievală în Transilvania. Apoi grație contactului strâns cu imperiul roman al Răsăritului, ei au menținut așezămintele de cultură moștenite dela Români. Astfel nu poate contesta nimeni adevărul că elementul vechi civilizației romane n'a supraviețuit la noi asupra tuturor cataclismelor.

Așa dar, atunci când Românii din Transilvania au căzut sub stăpânirea Ungurilor, noi aveam deja o civilizație, pe când aceștia erau sălbateci. Nu poate fi vorba atunci nici de o comparație între ei și noi, dar mai stabilim că Românii s'au așezat în ținutul Ardealului întâi. Ceace a spus contele Bethlen în conferința sa dela Londra sunt numai neadevăruri. Căci atunci când Ungurii au năvălit în Transilvania, noi eram creștinați deja de câteva secole și păstram obiceiurile strămoșești.

Adevărul, care l-a ocolit contele Bethlen, evitând să-l spună, este că Ungurii au fost creștinați întâi de români. Faptul că ei au avut primii misionari creștini de religie ortodoxă, cum de exemplu a fost Ghyula cel Bătrân, care a mers la Constantinopol și a adus de acolo un episcop sfințit de Patriarhie pentru trebuințele lor creștinești, este dovada cea mai evidentă, că din contactul cu românii din Transilvania, Ungurii și-au însușit credința creștină ortodoxă și odată cu aceasta și civilizația.

Alt document, care dovedește acest adevăr este ducele Kean, zis ortodoxul, ucis într'o luptă de exterminare a creștinilor ortodocși. Apoi Ghyula, tatăl lui Ștefan — numit mai târziu „cel sfânt”, care a fost omorât în cele mai grozave chinuri împreună cu întreaga familie numai pentru motivul că n'a voit să-și lase credința ortodoxă și să treacă la catolicism.

Nici chiar mai târziu,

când toți Ungurii au devenit catolici, nu pot susține ei că au influențat asupra Românilor din Transilvania, ca azi să-și revendice drepturi asupra acestui ținut. Ioan Huniade, cel mai mare bel-duce al lor, tot odată și stegarul creștinătății; marele rege Matei Corvin; princ. Bethlen; învățatul Oláh și toată nobilimea magheară n'a fost de origină română?

Dacă propagandistul de rea credință, contele Bethlen, a mistificat adevărul și a susținut că noi Românii am crescut la umbra culturii maghiare și aceasta este tot o minciună sfruntată, numai pentru ca să-și poată proclama drepturi asupra Transilvaniei.

Știu Ungurii că Ștefan al lor „cel sfânt” a dăruit până'n pământ mănăstirea Morisena (Cenadul de azi) din Transilvania, unde se afla pe atunci o școală înaltă românească numită „trivium quartivium”, care, privită prin prisma vremurilor de atunci, era un adevărat monument de cultură. Și câte alte așezăminte de cultură ca acesta au mai fost dăruite!

Dacă noi aveam pe atunci asemenea școli, iar la ei nici nu se pomenea de cultură, atunci cine a influențat asupra culturii? Ei asupra culturii noastre ori noi asupra lor? Dar nici mai târziu nu pot susține Ungurii că s'a schimbat influența culturii.

De când au devenit catolici — prin mijloacele teroriste de desnaționalizare — au făcut ca mulți dintre români să treacă la catolicism și să dispară în valul de magharism. Acești români maghiarizați, — cum de exemplu, cel mai mare învățat al lor, Oláh, a fost de origină română — au fost pionii literaturii ungare. Și chiar mulți dintre conducătorii de azi ai Ungariei sunt de origină română.

Pentru spulberarea acestor neadevăruri propagate de Unguri și pentru lămurirea opiniei, să vadă de partea cui este dreptatea, avem datorită să punem în cunoștința tuturor, prin conferințe, articole, publicații și tot ce ne stă la îndemână, documentele istorice, care dovedesc drepturile noastre asupra pământului Transilvaniei.

D. prof. N. Iorga, personalitatea română istorică cu renume mondial, a adus mult bine țării, când a conferențiat la radio, risipind neadevărurile declarate de contele Bethlen la Londra.

C. PRETORIAN

Luna trecută a apărut în București în câteva sute de exemplare o foaie intitulată „Școala și surdo-mușii”.

Atragem atenția publicului cititor că autorul acestei foi, este un tânăr sudo-mut anume Lupu Gheorghe, care prezintă oarecari simptome de alienație.

Dealțul însăși din cuprinsul acestei foi, care este plagiată din ziarul nostru, — după poeziile redactorului nostru d. C. Pretoria — și din tehnica caricatură a foi se vede seriozitatea autorului.

Această notiță vrem să servească pentru lumina tuturor, că navem nimic comun cu individul Gh. Lupu, să ne compromitem noi și societatea surdo-mușilor.

O amintire despre I. G. Duca

Acum 18 ani, în ziua de 24 Ianuarie 1916, liceul „Unirea” din Focșani își serba 50 ani de existență și acestui eveniment i s'a dat o însemnătate deosebită și prin felul cum s'a desfășurat solemnitatea, dar și prin participarea ministrului de instrucțiune de atunci, care nu era altul, decât mult regretatul I. G. Duca, ucis mișelește în gara Sinaia, în seara zilei de 29 Decembrie 1933.

Pe atunci, eram director al orfelinului și institutului de surdo-muși din localitate și am avut, și instituția, și eu, marea cinste de a fi vizitați de marele bărbat de stat.

N'a fost numai o vizită, propriu zisă, ci o inspecție serioasă, până în cele mai mici amănunte și în toate serviciile, ce compuneau școala.

După ce a fost întâmpinat de corpul didactic al orfelinului, al institutului de surdo-muși și al școlii normale — căci tot aici funcționa și școala normală de băieți, înființată de marele dispărut încă din 1914 — precum și de elevii școlilor respective, și după un cuvânt de bun sos, rostit admirabil de elevul surdo-mut Petrescu M. Ion, din clasa VIII, a început inspecția claselor, dormitoarelor, sufragerei, bucătăriei, grajdului, ba chiar și a pivniței, exprimându-și, în auzul tuturor, mulțumirea pentru cele văzute și constatate.

A semnat apoi în cartea de aur a școlii, împreună cu persoanele ce-l însoțeau și, în

urmă, ne-am îndreptat cu toții spre biserica catedrală „Sf. Ioan”, unde s'a oficiat te-deumul respectiv, ca de acolo să trecem, apoi, în sala de solemnități a liceului de băieți, unde s'a desfășurat programul serbării. L-am auzit vorbind și cu această ocazie, căci îl mai auzisem odată în 1904, în sala teatrului „Lupescu”, cu prilejul congresului băncilor populare din țară, când a rostit cuvântarea de deschidere, în calitate de sub-director al băncilor populare, față fiind și Spiru Haret, ministrul instrucțiunii pe atunci.

A fost o cuvântare caldă, entuziastă și edificatoare, ca de altfel, toate cuvântările acestui strălucit fiu al țării.

L-am mai văzut de atunci și l-am mai auzit vorbind în diferite ocazii, dar pare că niciodată farmecul ființei și vorbirii sale, nu mi s'a întipărit mai bine în minte, ca în ziua de 24 Ianuarie 1916.

Și acum, când corpul său zace neînsușit în cavoul de la „Bellu”, amintirea acestui mare om și bun român, să ne fie scumpă și vecinică în memorie; iar pentru elevii orfelinului, institutului de surdo-muși și ai școlii normale, cari au fost față la vizita de acum 18 ani și se găsesc astăzi în viață, îmbrățișați prin toate colțurile țării, ca slujitori devotați ai ei, numele lui I. G. Duca, să le fie ca un simbol de muncă și cinste, puse necondiționat în serviciu țării.

N. Iordan
Institutor-Focșani

În atenția d. Ministru Angelescu

Oamenii de suflet și cu grija de surdo-mușii și școala acestora dela Focșani, roagă respectuos pe d. prof. dr. I. Angelescu, singurul ministru cu adevărat al școlii noastre, să dispună cu grijă numirea unui director la acest institut. Numirea să se facă alegându-se unul dintre cei mai distinși profesori de reală activitate pedagogică dela această școală.

Ar fi de dorit ca și la acest institut să se aleagă director un dascăl din afară de partid, așa cum este și la celelalte instituții de surdo-muși, nu numai din țară, dar și din străinătate. Astfel făcându-se numirea, pe o

perioadă de timp (5 ani și mai mulți), directorul va avea timpul necesar să-și desfășoare activitatea pentru progresul real al acestei instituții, care dela război încoace n'a avut de cât „directori de consumație” și dintre cei fără suflet.

La apelul d-lui profesor dr. Angelescu noi putem recomanda, cu toată răspunderea pe unul dintre profesorii de merit. Pentru această deosebită atenție noi toți surdo-mușii și oamenii cari sprijinim pe oamenii oropsiți, vom păstra o recunoștință neperitoare d-lui ministru Angelescu.

Pacea sufletească...

În timpul marilor sărbători, când fiecare e retras în mijlocul familiei pentru refacerea spiritului, în aceste momente de seninătate creștinească, pacea sufletului a fost adânc turburată de nenorocitele gloanțe, ce au zăvorât pentru veșnicie trupul primului ministru I. G. Duca.

Detunăturile morții de pe peronul gării Sinaia, ne fac dovada indiscutabilă că, deși civilizația este în plin progres, totuși în marea masă, zace întunericul minții și al sufletului.

În întunericul acesta animalitatea e stăpână.

O licență de orice specialitate a făcut dovada, că este un semn numai de forță materială, ori trebuie, ca alături de o licență materială, să fie și ura spirituală.

Nu mai licența spirituală poate fi expresia cea mai nobilă a existenței unei păci a sufletului, ceace lipsește multora dintre intelectualii noștri.

Fumul prafului de pușcă ce a înegrit mândreța Bucegilor, ne face atenți, că pacea sufletului nu mai sălășuiește în noi și că a dispărut din

suflet dreptul de viață al fiecăruia.

Este o aberație, a se susține că prin glonț, poate naște pace.

Pacea se capătă prin forța spirituală a fiecăruia și aceasta ca semn al unei supreme bărbății și a unui fin caracter.

În vremurile acestea grele pentru țară, când unghurul își zornăie din pînteni, rusul hibernează și bulgarul privește peste gard, stăruind întru, tot românul, trebuie, ca o necesitate de prim ordin, să facă așa fel ca între noi:

Trebuie să pornească din adâncuri sufletești, pacea, ca o chemare sfântă către viață și om.

Să ne deprindem la respect, ce ni-l putem da reciproc.

Cei ce-și simt chemarea întru împrăștierea întunericului din minți și suflete, să se pună în slujba mare a păcii sufletului, stăruind din toate puterile, a se da lumină oamenilor de orice categorie, ca să pătrundă cât mai adânc în sufletele tuturor românilor dreptul de viață al fiecăruia.

Bărbăția și fineța caracterului o găsim numai în pace. Origiu Focșeneanu

Trandafirul alb

(Urmare din pag. I-v)

așeze rămase impietrită de groază, căci în strana ei era trandafirul alb, acum când voia să trăiască. Pe jumătate în nesimțire luă trandafirul și-l aruncă celei mai bătrâne călugărițe, în strană, care cu mare bucurie și cu pacea în suflet se închină și luând sfânta împărtașanie, a doua zi muri.

Au trecut de atunci mulți, foarte mulți ani, călugărița îmbătrânită și gârbovită, aștepta în fiecare an să găsească floarea; era uitată parca și de Dumnezeu. Rând pe rând toate maicele au primit trandafirul, iar ea, care perdusese orice speranță, nu mai aștepta ca nerăbdare această noapte și se ducea în cimitir și închină rugându-se pe o ridicătură de pământ asemenea unui mormânt.

Toti o ocoleau, crezând-o vrăjitoare, dar biata bătrână numai ea știa ce căuta acolo.

Trecură ani în care se părea că fusese uitată de moarte. Odată, a doua zi după Sf. Vasile, pe zăpadă în cimitir se văzu o pată neagră. Era călugărița în hainele ei negre ca noaptea, care murise în acea noapte, cu zâmbet îngeresc pe buze.

Semenele ei au voit s'o ridice, dar n'au putut, căci ea avea ceva în mâini pe care nu i le-au putut descleșta. În mâini ținea trandafirul alb pe care odată îl respinse și mai târziu îl dorea.

Trandafirul era cu rădăcină și surorile ei au trebuit să-l sape, ca apoi împreună cu el s'o înmormânteze.

De atunci la mănăstire în noaptea de Sf. Vasile nu s'a mai găsit trandafirul alb.

ȘTIRI

În ultimul moment aflăm că la institutul de surdo-muși din Cluj s'a declarat un incendiu care a distrus complet sala de meditații, două dormitoare dela etaj și întregul acoperiș al imobilului.

Pagubele ating suma de două milioane lei.

Nu s'a înregistrat nici o victimă.

O alegere bine meritată în postul de consilier referent al Mitropoliei Ungro-Vlahiei s'a făcut în persoana preotului Mih. Bulacu, docent universitar.

Il felicităm și-i urăm tot sporul.

Curiozitate mică

Se întâmplă multe fapte în revenirea la simțul auzului și a vorbirii a multor surdo-muși, dar ceace s'a întâmplat femeii Chariton surdo-mută, este cu totul ieșită din comun:

„Doamna Chariton, în vârstă de 28 ani, surdă și mută de 23 ani a încetat din viață acum câteva zile, pronunțând în ultima clipă cuvântul „mamă” de trei ori în șir. Aceste cele dintâi și cele din urmă vorbe grăite de murlă, au sguduit adânc pe membrii familiei, strânsi împrejurul patului d-nei Chariton”.

Rugăm stăruitor pe iubii noștri abonați, cari nu și-au achitat abonamentul de 2 și un an la ziarul R. N., să ne trimeată abonamentul la administrația ziarului „Răsăritul Nostru” din str. Dr. Ioan Atanasiu nr. 1 București 6.

Abonamentul este de 100 lei pe an pe hârtie velină.

Pentru autorități și instituții lei 500 pe an.